Ч. 269 (14.518). Львів, субота 28. листопада 1936.

Оплата почтова міісцона готівкою

Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло". Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41. „ Друкарні: 223-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Проти СССР чи лише проти Комінтерну?

Справжній характер німецько-японського договору.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Дипльоматичний редактор агенції Стефані полемізує з часописами, що добачують у німецько-японському договорі агресивний характер. На ділі у договорі нема ніяких військових постанов. Він не є звернений проти СССР, проти їхнього внутрішнього устрою, лише проти діяльности Комінтерну поза межами СССР. Комуністична небезпека має міжнародній характер, тому не вистачає проти нього сама внутрішня оборона.

ДАЛЬШЕ АНГЛЬО-ІТАЛІЙСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Як подає „Джіорнале д' Італія", льондонські політичні кола приписують чимале значіння недавній розмові амб. Грандія з мін. Іденом. Вони передбачують, що це дуже важний етап на шляху до т. з. джентельменського порозуміння на Середземному Морі між обома державами.

Національні літаки збомбардували картахенську пристань.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. Сильна нац. ескадра збомбардувала вчора военну пристань в Картагені. Бомби впали на торговельний корабель, навантажений муніцією і ушкодили пристань та артилерійські становища. Не зважаючи на сильний вогонь протилетунських гармат, всі літаки вернулися неушкоджені до своєї бази.

ТЕНЕРІФА, 27. 11. ПАТ. Підчас бомбардування морської бази червоних у Картаґені нац., літаки сильно ушкодили портовий арсенал і кілька кораблів. Деякі кораблі відплили, та нац. літаки їх переслідували.

УКРІПЛЮЮТЬ АЛІКАНТЕ.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. Червоні бояться, щоб нац. фльота не збомбардувлаа пристані в Аліканті або не зробила там десанту, тому совітські інжинери ведуть там фортифікаційні праці на велику скалю.

НОРВЕГІЯ ПРОТЕСТУЄ.

ОСЛЬО, 27. 11. ПАТ. Норвеський уряд запротестував перед урядом з Бурґос, якого воєнні кораблі 15. ц. м. затримали норвеський корабель, що віз бульбу до Валенсії, спровадили його до Віґа і там сконфіскували ввесь вантаж.

ЗНОВУ ЗАТРИМАЛИ СОВІТСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

ГІБРАЛЬТАР, 27. 11. ПАТ. Передвчора нац. корабель затримав совітський пароплав „Чубер" і після ревізії пустив у дальшу дорогу. Вчора з огляду на бурю нац. кораблі не берегли Гібральтарського проливу.

НОВИЙ ШАРЖЕ Д' АФЕР УРЯДУ З БУРҐОСУ В РИМІ.

РИМ, 27. 11. ПАТ. Уряд з Бурґосу іменував своїм новим шарже д' афер дипльомата Ґарсію Конде, що ві 1923—30 рр. був першим секретарем есп. амбасади при Квіринalі. Адм. Маґаз, що від серпня ц. р. був у Римі з неофіційною дипльоматичною місією, а з хвилиною визнання уряду ген. Франка став його шарже д'афер, правдоподібно залишиться в Римі як морський аташе.

Національні війська хотять окружити Мадрид?

ЛІССАБОНА, 27. 11. ПАТ. Як подає „Діяріо де Лісбоа", нац. командування рішило змінити плян наступу на Мадрид. Нац. війська покинули би висунені становища в Мадриді, зате відтялиб звідусіль сполуку з Мадридом, починаючи від шляху до Валенсії.

Червоні з 2.000 скорострілів обсадили всі стратегічні точки столиці. Нац. війська в університетській дільниці відтяті. Не зважаючи на недостачу харчів і води вони завзято боронятьcя під постійним вогнем.

НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ.

ТАЛЯВЕРА, 27. 11. Авас. Найбільшою операцією вчорашнього дня був нац. наступ на півночі, в околиці Куатро Камінос. Нац. кольона дійшла до площі Торо на шляху до Стерра і заняла дооколичні доми. Артилерія знищила батерії червоних за Національною Палатою і дальше бомбардує дільницю Арґелез.

Червоні міліціонери дальше зголошуються до нац. військ. Вони оповідають, що ґен. Клебера заступив якийсь інший совітський ґенерал.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

САЛЯМАНКА, 27. 11. ПАТ. На біскайському й астурійському фронті нічого нового; під Сантандером нац. війська відбили ворожий наступ. На відтинку Самосієрри нац. війська посунулися дещо вперед. На відтинку Сіґенци нац. війська відбили ворожі протинаступи та здобуті вчора становища біля Альмадренес. Під Мадридом спокійно.

Бої британської армії з індійськими племенами.

17 анґлійців убитих, 67 ранених.

ЛЬОНДОН, 27. 11. ПАТ. В Індії дійшло до кровавих сутичок. Влада видала офіційний комунікат такого змісту: Факір Іпі, що мешкав у долині Тохі, вів від деякого часу протидержавну пропаганду під покришкою релігійної. Загрожений арештуванням він утік до долини Кайзера, щоби серед тамошнього населення дальше вести протибритійську діяльність. Вожд місцевого племени відмовився видати факіра, тому уряд Індії вислав туди 25. ц. м. два військові відділи з Міралі і Дамділь, щоб тою демонстрацією мирно припинити протидержавну діяльність. У долині Кайзера племена Торі, Кель і Вазір окружили брит. війська, дійшло до бою, у якому 4-ох брит. старшин і 15-ох вояків полягло, 2-ох старшин і 65-ох вояків ранено. Нині оба відділи получаться в Біке Каткаї.

За зобольшевичення всіх соціялістичних орґанізацій.

НОВА НЕБЕЗПЕЧНА ТАКТИКА КОМУНІСТІВ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

(Від власного кореспондента.)

Прага, листопад 1936.

(Я) Коли минулого року комуністичні посли до чехословацького парляменту голосували за буджетом міністерства соціяльної опіки і закордонних справ і потім ще запропонували свої голоси також при виборах президента республики, то не лише ліва, але й католицька преса з вдоволенням підкреслювала, що чехословацькі комуністи зрозуміли — мовляв — інтенції Москви і супроти заприязненої з нею держави станули на позитивному становищі. У деякої частини тої преси зроджувалися навіть сподівання, що комуністи **стануть державнотворчою партією.** Тому неприємним розчаруванням для тої преси було коли провідник чехосл. комуністів Ґотвальд по своїм повороті з Москви таку політику чехосл. комуністів назвав непотрібним опортунізмом. Тоді та преса стала переконувати чехосл. комуністів, що вони не розуміють інтенцій Москви, яка з моментом, коли увійшла в концерт европейської політики як „визначний мировий чинник", покинула, мовляв, дотеперішню політику Комінтерну і виреклася ідей та плянів світової революції. Дуже переконливим арґументом для тої преси був т. зв. „людовий фронт" у Франції. Колиж опісля в московському процесі розстріляли Зіновєва і тов., то та преса в один тон писала, що це вже остаточний і наглядний доказ на те, що Сталін покинув політику Комінтерну як знаряддя закордонної політики Совітів.

Але вся та короткозора писанина мало переконувала чехосл. комуністів. І зовсім зрозуміло.Вониж найліпше розуміли цілу коміку тої наївної віри чехосл. преси **і для них рішальні були тільки постанови VII. зїзду Комінтерну і прикази Москви.** Вони добре знали, чого, на жаль не розуміли ті, що так писали, що комуністичні секції в цілому світі змінюють лише свою тактику так, як цього вимагають кожночасні потреби Комінтерну та, що провідна ідея й остаточна мета комунізму лишилась незмінена. Вони памятали, що світовому комунізмові сказав на VII. зїзді Комінтерну Димітров: „Є мудрагелі, які будуть у нашій новій тактиці (він говорив про т. зв. „людові фронти" і співпрацю з соціялістичними й іншими партіями — прим. Ред.) добачувати відхил від рівної лінії большевизму. Хай собі так думають ті політичні курята! Ми того всього потребуємо, щоб сцілити робітничі маси **в одну міліонову революційну армію,** яка буде спосібна сповнити свою історичну місію".

І прийшов знову відповідний приказ з Москви — відповідно до нових потреб Комінтерну — і чехосл. комуністи знову змінюють свою тактику. Постанова про таку зміну відбулася на недавньому засіданні центрального комітету чехосл комуністичної партії, на якому з головним рефератом виступив сам Ґотвальд. Він доказував, що СССР потребує ще яких 4—5 років цілковитого миру, заки досягне свого цілковитого озброєння

З закордонно-політичних мотивів Готвальд дораджував чехосл. комуністам **знову змінити тактику** і станути назовні на позитивному становищі у відношенні до справи оборони чехословацької держави. Бо доки чехосл. комуністична партія — казав Г. — своєю новою тактикою не зискає повного довіря широких мас населення, так довго не буде всилі розвинути всіх своїх революційних сил і витворити умовини для диктатури пролетаріяту. Нікого з комуністів не сміють лякати опортуністичні методи, які ведуть все одно до революційної мети. Чехосл. комуністи мусять відтепер держатися таких метод і витворити таку ситуацію, щоб ніхто не міг їх назвати зрадниками чи ворогами держави; навпаки, вони мусять всіх своїх противників називати зрадниками і ворогами Чехословаччини.

Треба ствердити, що вже чехосл. комуністам починає вдаватися, бо деяка частина лівої чехосл. преси вважає гострі виступи проти комуністів аграрної преси водою на млин гітлерівського антибольшевизму, отже клясифікує їх за рецептою нової комуністичної тактики.

В останньому часі чехосл. комуністи вхопилися ще одної методи, на яку особливо звернули увагу праскі „Народні Лісти". Вони розвинули дуже енергійну **акцію в напрямі опанування ріжного роду соціялістичних організацій** того ступня, щоб самі члени тих організацій напирали на своїх провідників до зорганізування т. зв. „людового фронту". „Народні Лісти" подають, що комуністичні функціонарі дістали приказ у днях 15., 22. та 29. листопада ц. р. відвідати соціялістичні робітничі організації в цілій державі та постаратися переконати їхніх членів про потребу конечність утворити спільний з комуністами фронт. Мета такої акції — пишуть далі „Н. Л." — ясна: **комуністам іде про те, щоби збольшевизувати соціялістичні організації.** Перед провідниками цих організацій ставлять дилему: або погодитись на співпрацю з комуністами, себто піддатись комуністичному диктатові, або безрадно приглядатися, як большевицька пропаганда буде розїдати і нищити соціялістичні організації.

Чи і який успіх буде мати ця нова тактика комуністів у Чехословаччині, покаже найближче майбутнє. Все це буде залежати від того, наскільки сильно совітофільська психоза опанувала вже поодинокі соціялістичні організації.

——o——

Освітні питання, які трівожать не лише педаґоґічний світ.

II.

ПЕДАГОГІЧНІ І ФАХОВІ ЛІЦЕЇ.

Як відомо, польська шкільна реформа з 1932. р. зліквідувала зовсім колишні вчительські семинарії. Вишкіл учителів вселюдних шкіл має від шк. р. 1937-38. відбуватися в трирічних педагогічних ліцеях і дворічних педагогіях. Програма педаг. ліцею опирається на 4-річній гімназії нового типу, програма педагогії на загально-освітньому ліцею. На Раді довідалися, що міністерство пляную відкрити від 1. вересня 1937. р. 46 педаг. ліцеїв (у львівській Кураторії 7) і 11 педагогій (до 2 х уже істнуючих має прийти 9 нових), в тому одну у Львові. Про майбутню структуру цих шкіл не сказано нічого ближчого. Чули ми лише, що педагог. ліцеї засадничо будуть мати рівнорядні відділи. Чи ці відділи повстануть лише при збільшеній фреквенції, чи також заступлять вони жіночі ліцеї, чи врешті на національно неоднородних територіях стануть сурогатом самостійних меншинев их ліцеїв — не знати. Невідомо теж чи можна буде творити приватні пед. ліцеї і педагогії. Коли я в тому напрямі хотів щось ближчого довідатися, почув я, що ці справи ще невирішені. На кожний випадок мусимо нашу молодь спрямовувати до цих шкіл, бо впродовж трьох років (поки вийдуть перші випуски абсольвентів педаг. ліцеїв) не буде ніякого поважнішого приросту учительських кандидатів і безробіття цього інтелігентського відтинка буде зовсім зліквідоване. Таким робом цей ринок праці буде мати в недалекому майбутньому дуже великий попит, не згадуючи про його незвичайну вагу для наших національних інтересів.

Підчас дискусії висунули представники польського вчительства домагання конкретної вищої освіти для учителів вселюдних шкіл. Їх аргументи були дуже добре підібрані, але ледви, чи міністерство піде в найближчій будучности на цю досить коштовну концепцію. Отже таки треба приняти, що з 1. IX. 1937. повстануть і педаг. ліцеї і педагогії.

Директор департаменту фахових шкіл заповів, що зі шк. роком 1937-38 буде відкритих 16 нових ліцеїв фахових таких типів: загальномеханічних, летунських, залізничих, електричних, телеграфічних і радіотехнічних, будівельних, мірничих, огородничих, сільських господинь, жіночого суспільного господарства, купецьких, купецько-адміністраційних, дорогових, меліораційних, далі ріжного роду шкіл середнього типу і фахово-доповняючих шкіл для челядників. Як незвичайно важні є ці всі школи виходить з ось якої статистики: на 643.000 молоді, що покидає вселюдну школу, лише 6.4 прц. переходить до середніх загально освітніх шкіл, 3.3 прц. до шкіл фахових, а 4.5 прц. до фахово-доповняючих. Отже около 86 прц. тієї молоді це невикористаний резервуар для середнього, та головно, фахового шкільництва.

Не треба додавати, що збільшити доплив молоді до середньої, головно фахової, освіти це незвичайно важна справа теж і для нас.

ІНШІ ПИТАННЯ.

З інших питань порушених на Раді, цікаве, особливо для нашої безробітної молоді, те, що Міністерство Освіти хоче побільшити число етатів учителів вселюдних шкіл на 12.000 за найближчі три роки, себто на 4.000 етатів річно. Коли додати до того, що річно відпадає приблизно 1.600 учительських посад через смерть, перехід на емеритуру і т. п., то треба надіятися, що вчительське безробіття буде справді в найближчому часі зліквідоване.

Загрозливий стан, у якому опинилось все людне шкільництво та який відчуває теж і українське громадянство, виходить з таких цифр: сьогодні є в Польщі приблизно міліон дітей поза школою, себто не дістає зовсім науки, а в нар. шкільництві недостає около 30.000 етатів і 45.000 лекцийних саль! Щоб цю прогалину заповнити сам буджет громад мусів би бути в найближчому часі обтяжений на суму 500 міліонів золотих!

Дуже важну і цікаву справу порушив мін. Свентославський. Це виловлювання з народньої гущі талановитих одиниць. Тут відома ініціятива премієра Складковського: стипендії із громадських буджетів для здібнішої селянської молоді. Крім цього, з почину Міністерства Освіти, предложено університетам около 600 прізвищ учеників середніх шкіл, якнайздібніших. Здебільша сподівання щодо них оправдались і університети підтвердили цей цікавий добір. Якою незвичайно важною для нас є опіка над здібною селянською молодою, теж зайве додавати.

Кілька цікавих цифр подав представник міністерства суспільної опіки. Він домагався у фахових школах викладів про особисту безпеку. Доказував тим, що відшкодування за нещасливі випадки і т. п. коштують державу річно 250,000.000 золотих. Також подав він, що у суспільних обезпечальнях працює 15.000 людей, у тому лише 19% з вищою освітою.

Деякі промовці виступили дуже різко проти вступних іспитів на університети, вказуючи, що це понижує престіж середньої школи. Один піддав цікаву думку, щоб у загально-освітніх гімназіях можна було вести: дві найстарші кляси народньої школи. Це було би перекреслення шкільної реформи на відтинку народня школа — гімназія. Здається і тут життя домагається, щоб відступити від доктрини. Адже загально признана річ, що перехід двох найнижчих кляс гімназій до народнього шкільництва зовсім не оправдався. Він погіршив науковий рівень гімназії і збільшив катастрофальний стан переповнення у вселюдному шкільництві. Чи і тут поробить влада якісь коректури, це покаже найближча будучність.

Ось найважніші питання, які дискутовано на Державній Раді Прилюдної Освіти дня [illegible] ц. м. Як бачимо, це питання, які справді трівожать не лише педаґоґічний світ. Українські освітні кола повинні багато з них зробити предметом своєї ініціятиви. Ніде правда діє на освітньому відтинку ми занадто у дефензиві і за мало використовуємо можливости праці.

В. Кузьмович.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

У французькій палаті послів пос. Лекуте вніс проект закону такого змісту: На випадок мобілізації всіх чужинців — за вийнятком громадян союзних держав — нижче 50-ох літ життя до двох діб слід видалити з Франції, або, якщо це неможливе, інтернувати у концентраційних таборах.

У Парагваю мабуть вибух переворот. Получення з Асунсіоном перерване, всі вістки цензурують.

Люксембурське радіо здементувало вість Деґреля, що він дістане доступ до люксембурського мікрофону. Як пригадуємо собі, таку саму заяву зложила римська радіостація.

Бельгійський прем'єр Ван Зеелянд виїздить до Льондону, щоб дістати знижку брит. мит для бельг. товарів.

Норвеський міністер закорд. справ Кот заповів німецькому послові, що його уряд не відповідає за комітет Нобля, який дав мирову нагороду фон Осецкому.

Італійська королівська пара зревізитує адмірала Гортія у травні 1937 р.

У французькому міністерстві летунства мають утворити окремий виділ летунських зброєнь, що заосмотрюватиме повітряні сили в апарати і воєнний виряд.

В італійській морській ревії в Неаполі взяло участь 125 воєнних морських одиниць і 20.000 моряків. 21 гарматніх вистрілів повитало італійського короля та мадярського реґента.

Французький контрторпедовець „Вольта" спустили на воду в Нант. Він має 8 138-мм. гармат, 4 зенітні — 47-мм. і 3 торпедові рури; його сила машин — 90.000 км.

Естонський шеф ген. штабу вернувся з 10-денної поїздки до Німеччини.

Альбанський уряд визнав уряд ген. Франка, поступаючи згідно зі своєю постійною протикомуністичною політикою.

Італійський уряд буцімто загрозив англійському і французькому, що виступить з Ліги Націй, якщо на засідання 7. грудня, де мають обговорювати реформу Ліги, допустять абисинського представника.

Еспанський національний уряд визначив у барсельонській пристані смугу безпеки для британських кораблів.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації: інвалідів відповідно забезпечити.

„Правда про українців, русинів і поляків греко-католицького віроісповідан ня“.

ПРО ЩО МАЯЧИТЬ ПОЛЬСЬКИЙ ПУБЛІЦИСТ.

Покликуючись на статистику населення з 1931. р., нараховує п. Т. Опйола в „І. К. Ц." ч. 330. з 27. ц. м., що на терені львівського воєвідства поляки римо-католики творять 46,3 прц. населення, в тернопільському воєвідстві 36,4 прц. і в станиславівському 16,4 прц. населення.

Щодо греко-католицького населення, то п. Опйола робить не то тенденційні, а просто диво вижні висновки, покликуючись знову на вислід останнього перепису населення, що його недавно проголосив Головний Статистичний Уряд. А саме п. Опйола пише, що це населення не є одностайне. Загальне число греко-католиків (з невеличкою домішкою 4.661 православних) у трьох східно-галицьких воєвідствах є 3,260.167 осіб. Це загальне число розпадається, мовляв, на 3 окремі групи, а саме

українці	1,674.284	— 51,3 %
русини	1,138.288	— 34,9 %
поляки	447.590	— 13,8 %

Розбивши ці числа на поодинокі воєвідства, п. Опйола наводить далі такі дані:

	воєв. львівське	тернопільське	станиславівське
гр.-кат.:	1,309.682	871.966	1,078.519
з того:			
українців:	578.571	401.963	693.750
русинів:	486.993	326.172	325.128
поляків	244.118	143.831	59.641

У відсотках представляються ці числа так:

	українців	русинів	поляків
в. львівське	44,1	37,1	18,8
в. тернопільське	46,0	37,3	16,7
в. станиславівське	64,2	30,1	5,1

У містах живе 311.878 греко-католиків, які знову розбиваються на три національні групи:

	воєв. львівське	тернопіл.	станисл.
гр.-кат.	138.416	73.825	99.610
з того:			
українців	57.288	27.935	55.277
русинів:	36.432	25.183	32.346
поляків	44.696	20.733	11.987

У відсотках виглядають ці дані так:

	українців	русинів	поляків
львівське воєв.	41,4	26,3	32,3
терноп. воєв.	27,8	34,0	28,2
станисл воєв.	55,5	32,5	12,0

На селах загальне число греко-католиків є 2,948.289 і вони теж розбиваються на 3 групи:

	воєв. львівське	терноп.	станиславів
гр. кат.	1,171.266	798.114	978.909
з того:			
українців	521.283	374.028	638.473
русинів	450.561	300.989	282.782
поляків	199.422	123.097	47.654

У відсотках:

	українці	русини	поляки
воєвід. львів.	44,5	38,5	17,0
воєвід. терноп.	46,8	37.8	15,4
воєвід. станисл.	65.2	28.9	4,9

На підставі вище поданих даних робить п. Опйола такі висновки:

1) Більша процентова скількість поляків греко-католицького обряду виступає у безпосереднім сусідстві більшої скількости поляків римо католиків на данім терені.

2) Більша скількість русинів виступає переважно впарі з більшою скількістю греко-католицьких поляків.

3) Формації русинів і греко-католицьких поляків творять національний поміст між крайніми угрупуваннями українства і польськістю в їхній сусідській симбіозі.

Греко-католицькі поляки переважають у деяких містах і в деяких творять поважну більшість греко кат. парохій, як нпр. у львівськім воєвідстві: в Сокалі 61 прц., в Жовкві 55 прц., в Мостиськах 49 прц., в Перемишлі і Городку по 40 прц., в Дрогобичі 39 прц., в Ярославі 30 прц., у Львові 29 прц., в Бориславі 18 прц.; у тернопільськім воєвідстві: в Тернополі 57 прц., у Золочеві 39 прц., в Камінці Стр. 35 прц., у Зборові 29 прц; у станиславівськім воєвідстві: в Коломиї 40 прц., у Станиславові 16 прц. у Стрию 12 прц.

Подібні прояви бачить п. Опйола також по селах, де відсоток поляків серед гр.католиків такий: у львівськім воєвідстві: у ряшівськім і переворськім повіті 100 прц., у ярославськім 59 прц., у ланцуцькім 42 прц., у сяніцькім 29 прц., у дрогобицькім 28 прц., у мостиськім 23 прц., у рудецькім 21 прц., у бобрецькім і перемиськім 16 прц., у любачівськім 14 прц., у львівськім 11 прц.; у тернопільськім воєвідстві: в тернопільськім повіті 27 прц., у скалатськім 26 прц., у перемишлянськім 25 прц. ,у теребовельськім 24 прц., у камінецькім 21 прц., у золочівськім 20 прц., у зборівськім і борщівськім по 19 прц.; станиславівське воєвідство: у городенськім повіті 14 прц., у товмацькім 12 прц.

Русини мають у львівськім воєвідстві перевагу над українцями в таких повітах: добромильськім, городецькім, яворівськім, коросняньськім, львівськім, мостиськім, самбірськім, сяніцькім і жовківськім. В інших 6 повітах русинів є найменше 30% у відношенні до українців і нема повіту, де не булоб більшої їх скількости. У тернопільськім воєвідстві численну перевагу русинів над українцями виказують повіти: борщівський, брідський, бережанський, камінецький, скалатський, а у 8 повітах є бодай 30% русинів. У станиславівськім воєвідстві мають русини перевагу над українцями в повітах: долинськім, снятинськім і городенськім (майже в цілости!). Чотири інші повіти виказують найменше 30% русинів.

У Львові на 312.231 мешканців є на основі перепису 157.490 римо-католиків, 104.863 жидів та інших і 49.221 греко-католиків. Із тих 49.221 гр.-католиків 14.084 подали польську мову як матірню мову, 10.892 вважають себе русинами і тільки 24.245, себто не цілих 50 прц., признаються до українців.

З цих цифр робить п. Опйола такий висновок, що в журбі за польську меншість у Сх. Галичині поляки не можуть опиратись тільки на українцях та легковажити собі русинів. Даль

Д-Р МИХАЙЛО ДРАҐАН

VIII. ВИСТАВА А. Н. У. М.

II.

Найбільший наш різьбар, один з найбільших різьбарів загального сучасного мистецтва **Олександер Архипенко,** представлений на виставі одною різьбою — погруддям Шевченка. Архипенко мистець, що в експериментах був відважний до краю. Старався навіть затерти межі поміж різьбою і малярством. Своїми мистецькими експериментами здобув широкий европейський розголос. Нині він зрівноважився, вернувся до клясичної форми. Та його експерименти не пішли на марне. Ними поглибив він таємниці творчости, опанував ефекти матеріялу і нині дає дійсні мистецькі архитвори. Погруддя Шевченка дещо заскакує глядачів. Загал звик до банальних дядьків у кожусі і смужковій шапці, а тут маємо зовсім оригінальну інтерпретацію Шевченка. Архипенкова різьба до слів Шевченка: „В Україну ідіть діти!". Шевченко-Пророк вказує всім майбутнім українським поколінням ціль їх життя. Вказує могутньою рукою і величезною суґестивною силою виразу обличчя, передусім очей. Дійсно неможливо заховатися перед наказним жестом Архипенкового Шевченка. Ходимо по всій виставі і ці очі і ця рука нас переслідують. Це їх завдання переслідувати аж до нащадків. Ці очі дивляться нам у душу. Такої могутньої руки і такого сильно збудованого експресійного черепа голови тяжко знайти в сучаснім різьбарстві Европи.

Білецька Надія недавно зявилась на виставах у Львові. Її речі зовсім поправні, видержані в тоні з ніжним жіночим відчуттям сюжету і кольориту. Передусім дитячий портрет і пейсаж заслугують на спеціяльну увагу.

Бутович Микола виставив цим разом лише три речі: ілюстрації до „Енеїди" Котляревського (Бахус, Юнона, Меркурій), а в тих трьох речах увесь Бутович. Знаємо не від нині цього капітального інтерпретатора типового українського гумору в мистецтві. Ніхто інший, як лише Бутович предиспонований ілюструвати „Енеїду". Нетерпеливо будемо чекати його самостійної вистави, яку він думає влаштувати у Львові.

Гаврилюк Володимир це мистець найбільш „лівий" (в мистецькому розумінні) на виставі. Обі його речі зроблені з розмахом і впозні по малярськи трактовані. Шкода, що цей мистець не має матеріяльної змоги розгорнути ширше свого таланту і показати все, на що його стати.

Гординський Ярослав, що обґрунтував свою марку непересічними графічними роботами у своїх олійних і акварельних працях, якось станув у порівнянні з іншими мистцями на місці. Правда, його палітра стала чистіша, компоновання більш просте і прозоре, але ми хотіли би бачити у нього речі рівні його талантові. Ми не можемо закинути його речам нічого, вони з мистецького боку поправні, вони навіть тепер більш до вподоби глядачам, але бракує їм трохи крови. Думаємо завчасно ще ставати клясиком.

Грищенко Олекса знов дав на виставу два знамениті пейсажі. Такого малярського темпераменту, як пробивається з обох речей, неодин мистець може йому заздрити. Фарба свідомо кладена грубо там, де треба, викликує не лиш оптичні, але просто різьбарські дотикові вальори. Це сонце і вода різьбили його скелі над морем і ці дві стихії Грищенко вміє по майстерськи віддати. Його еспанські акварелі такі самі, як і ті, що ми вже мали нагоду бачити, дуже легкі, згідні з фактурою акварельної техніки та видержані в зіграній шляхотній барвній тонації.

Якийсь час здавалося, що **Лев Гец** вже станув на місці і дещо замотався у стилізуванні своїх картин. Нині приємно нам ствердити, що мистець має ще нові дійсно цікаві можливости для розвою свого таланту. Говорять про це два пейсажі безпосередно кинені на полотно. Нема в них непотрібного спеціяльного підчеркнення форми. Сам колір будує там форму, і це є власне дуже додатній зворот у творчости Геца. Оба пейсажі повні настрою. Дві картини урбаністичні Сянока також уже зраджують цей новий підхід мистця.

Кульчицька Олена спеціяльно звертає увагу серією своїх нових дереворитів „Легенди гір і лісів". Їх технічне виконання першорядне. Але не лише технічне, вони повні прекрасних творів природи. Персоніфікації, які Кульчицька впровадила до своїх дереворитів надали їм ніжної поезії. Приємно нам підкреслити, що ці дереворити це найкращі дереворити, які ми знаємо цієї авторки. Олійні речі теж, як завсіди, оперті на великому мистецькому досвіді і основному знанні мистецьких засобів. Авторка має вже зовсім вироблене мистецьке обличчя і всі наші слова признання є лише банальним компліментом і непотрібним додатком до тих признань, що їх авторка має за свою мистецьку діяльність.

Масютин Василь, — великий мистець, що недавно почав працювати для українського мистецтва і тепер завзято відробляє для своєї нації те, що колись з ріжних зверхніх причин не міг був зробити, — на цій виставі представлений двома речами: олійним портретом і різьбою. Ще будемо мати нагоду побачити того всесторонньо обдарованого і незвичайно працьовитого мистця на спеціяльній самостійній виставі. Тут маємо лише два зразки його творчости, оба першорядні. Портрет, не обумовлений ніякими конвенціональними вимогами, вийшов свобідною мистецькою інтерпретацією, має переконливу експресію і психольоґічне відчуття. Голова „Убитого козака" це глибока студія завмерлого болю.

(Докінчення буде).

ше польський публіцист пише, що найвища пора подумати про забезпечення національних прав у церкві майже півміліонові поляків греко-католицького обряду. Ті поляки, кінчить п. Опйола, мають повне право залишитися в обсязі греко-кат. церкви і слухати богослужень у польській мові.

*

Щож нам сказати про цю статтю польського публіциста і її висновки?

Передовсім треба ствердити, що у списових аркушах при переписі населення Польщі в 1931 р. була на означення нашого народу і його мови тільки одна рубрика: **мова українська, у клямрах: „руська — русинська“**. Те, що списові комісарі, здебільша студенти та вчителі-україножери, записували нашому населенню раз рідну мову українську, раз руську, раз польську, не може мати ніякого істотного значіння. Зрештою пригадуємо тут ту лявіну протестів, що їх містили ми і вся наша преса із соток місцевостей проти того, що українське населення записувано масово, всупереч його протестам, русинами чи поляками. Автім хто знає хоч трохи відносини в Галичині і кине оком на той міжнаціональний розподіл нашого народу у трьох східно-галицьких воєвідствах, що його наводить п. Опйола, той бачить відразу наглядно всю його абсурдальність. Наведено там цілу низку повітів, у яких „русини“ мають перевагу над українцями, хоч наторійно відомо, що в **тих повітах нема ніодної москвофільської чи якоїнебудь іншої „руської“ установи.**

Запускатись у подробиці, аналізувати цифри, булоб очевидно смішно й недоцільно. Але пригадаємо тут одну річ, а саме: москвофільські читальні Качковського і їх кооперативи (вже з тими повітами Лемківщини, які належать до краківського воєвідства) творять у відношенні до українських читалень „Просвіти“ й кооператив не більше, як 5—6 проц. І це **всі** „руські“ установи в краю, бо більше ніяких нема! Яким-же чином нараховано у нас аж 1,138.288, себто 34.9% русинів?! Чи не смішно?

Така сама „віродостойна“ цифра 447.530 (13.8%) поляків між греко-католиками. Чиж не смішно читати, що в м. Сокалі 61% греко-католиків подали як свою рідну мову, мову польську?! Або що в Жовкві говорить по польськи 55% греко-католиків, у Мостиськах 49%, у Перемишлі й Городку по 40%, у Дрогобичі 39%, у Ярославі 30%, у Львові 29%, у Тернополі 57%, у Золочеві 39%, у Камінці Струм. 35%, у Зборові 29%, у Коломиї 40% і т. д. і т. д.?! Не перечимо, що в цілому краю є **кілька** чи кільканацять **тисяч** греко-католиків, що вживають розговірної польської мови, хоч **почуваються українцями** (найбільше таких українців у Львові). Але в такому разі де поділися у списі і **чому він не виказав тих соток тисяч наших латинників, що вживають виключно української розговірної мови та у величезному числі уважаються українцями?!** Коли вже у списі поділено українське греко-кат. населення на українців, русинів і поляків, то повинно це бути зроблене також у відношенні до римо-католиків. Тоді можнаб мати до такого спису якесь довіря. А так про довіря українського громадянства до останнього перепису населення на наших землях не може бути й мови, тимбільше, що його переведено без ніякої контролі з нашого боку.

Коли вже мова про поділ на „русинів“ і „українців“, як якісь дві окремі національности, що вживають окремих „рідних“ мов (бо національний перепис роблено щодо рідних мов), тоді слід запитати: до якої національности зарахувалиб пп. польські статистики чоловіка на Шлеську або Поморі, який говорячи по польськи заявив би переписному комісареві, що його мова „шлеська“, або „тутешня“?! Якої мови вживають ті кашуби, які досі ще, у 1936-ому році, не всі мають польську національну свідомість?! Яка наукова ріжниця між „рускою“ мовою та українською у Галичині і яких інших критерій має триматися перепис населення, як не стисло наукових?!

Неґативному становищу супроти останнього перепису, як перепису тенденційно політичного, давали нераз вислів наші відповідальні політичні чинники і наша преса. Це становище українського загалу пригадуємо і тепер.

—o—

В обороні рідної землі.

ЧОРТКІВЩИНА.

За почином Повітового Народнього Комітету УНДО в Чорткові переведено в кількох останніх днях на терені повіту цілу низку більших чи менших зборів, присвячених актуальній тепер земельній справі. У вічевій акції, яку поставлено на загально-національній платформі, брали участь як референти крім членів УПР д-ра Антона Горбачевського та посла д-ра Степана Барана, майже всі інтелігентні українські одиниці, які чи то з титулу своїх професійних занять, чи з мотивів загального значіння зацікавилися справою та якслід оцінюють її вагу.

НАРАДА В ЗЕМЕЛЬНІЙ СПРАВІ У ЗВИНЯЧІ.

Перша нарада в земельній справі відбулася 15. ц. м. у Звинячі. На нараду зібралося поважне число громадян, яку по думці 18. ст. закону про право зборів зорганізував інж. агроном **Мирослав Гнатюк**, що у відповідному рефераті пояснив зібраним значіння справи. Принято відповідні протестаційні резолюції.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В БІЛОБОЖНИЦІ.

Дня 21. ц. м. відбулося в Білобожниці велике віче при участи поверх 600 вічевиків. Як референт прибув на віче сен. д-р А. Горбачевський разом з п. Іларієм Чеховським. Віче відкрив о. декан Лев Воробкевич, до президії покликано господаря і заступника солтиса в Білобожниці п. Стефана Сусяка, секретарював п. Іван Юрчишин. Реферував сенатор **д-р А. Горбачевський**. На внесок п. Іларія Чеховського віче приняло предложені резолюції однодушно. Президія віча постановила переслати їх старостству в Чорткові, воєвідському урядові в Тернополі та Президії Ради Міністрів у Варшаві.

ВІЧЕ В КОЛИНДЯНАХ.

Того самого дня відбулося при участи 300 осіб віче в Колиндянах, на якому земельну справу і становище української нації представив м-р **Василь Гришина**. На цих зборах проводив п. Михайло Цимбала, секретарював Василь Новак. Збори ухвалили відповідні резолюції.

ВІЧЕ В УГРИНІ.

Третє з черги віче в Чортківщині відбулося 21. ц. м. в громаді Угринь, у якій земельна справа тепер актуальна тому, що тамошня більша посілість є в урядовому списі посілостей, призначених до парцеляції. І тут вислухали вічевики в числі 220 осіб у місцевій читальні „Просвіти“ з великим зацікавленням реферату, що його виголосив д-р **Остап Юрчинський** і приняли такі самі резолюції, як і в інших громадах повіту. На вічу проводив місцевий господар Стефан Касприк, секретарював п. Іван Бегар.

ВІЧЕ В МУХАВЦІ.

Четверте прилюдне віче уладжено 21. ц. м. у громаді Мухавка при участи 138 місцевих господарів під проводом п. Івана Барицького як предсідника; секретарював п. Антін Возьний. Справу земельної реформи реферував інж. агроном **Мирослав Гнатюк**. Зібрані ухвалили протестаційні резолюції однодушно.

ЗБОРИ В ГРОМАДІ БІЛА.

В дні 21. ц. м. відбулися збори також у громаді Біла, уладжені по думці 18. ст. закону про збори. Присутніх було 365 осіб. Земельну справу пояснив агроном інж. **Винницький**, при чому зібрані приняли предложені до ухвали резолюції такого самого змісту, як і в інших громадах повіту. На вічу проводив місцевий господар Дмитро Кульба, секретарював Андрій Соробей.

ВІЧЕ В ПОЛІВЦЯХ.

Дня 22. ц. м. відбулося віче в Полівцях для округи волостей у Джурині та Павшівці. На віче в Полівцях зійшлося понад 500 осіб, які покликали до проводу господаря з Половець п. Максима Дмитрієвського; секретарював господар з Базару п. Данько Мотуз. Реферат, у якому порушено всі точки земельного питання, виголосив адв. д-р **Михайло Рослик**, після чого присутні приняли однодушно предложені їм ухвали резолюції.

ВІЧЕ В НАГІРЯНЦІ.

Дня 22. ц. м. відбулося віче в громаді Нагірянка для округи волости Ягольниця. На віче прибуло 247 учасників. Проводив вічем місцевий парох о. Володимир Гук та господар Володимир Чортківський. Виголошений директором Окружного Союзу Кооператив п. **Василем Шматом** реферат викликав загальне зацікавлення присутніх, які однодушно приняли предложені їм відомого змісту резолюції.

ВІЧЕ В УЛАШКІВЦЯХ.

Третє з черги віче в дні 22. ц. м. відбулося в Улашківцях для округи тамошньої волости, що обіймає села: Улашківці, Заболотівку, Мілівці і Капустинці. Проводив о. Яків Тарнавський, секретарював п. Іван Багрій. Реферат виголосив адв. д-р **Іван Хичій**. Занотовано присутність 350 учасників, які ухвалили відомі резолюції.

ВІЧЕ В СВИДОВІЙ.

Тогож самого дня відбулося віче в Свидовій, де явилося 256 вічевиків. Реферат виголосив інж. агроном **Мирослав Гнатюк** та запропонував відомі резолюції, які зібрані приняли однодушно. Предсідником був господар Юрко Семенчук, секретарював Іван Побуренний.

ВІЧЕ У ШМАНЬКІВЧИКАХ.

Пяте з черги віче 22. ц. м. відбулося у Шманьківчиках. Про це віче була вже згадка у „Ділі“.

*

Всі вичислені тут місцевости приняли однодушно протестаційні резолюції. Майже зі всіх віч і нарад вислано протести проти кольонізації до староства, воєвідства в Тернополі і Ради Міністрів у Варшаві.

ВІЧЕ В ЗЕМЕЛЬНІЙ І ПРОТИКОМУНІСТИЧНІЙ СПРАВІ У СТАРОМУ САМБОРІ.

Дня 10. XI. ц. р. відбулося в Старому Самборі масове віче в земельній і протикомуністичній справі Велику салю місцевої „Просвіти“ виповнили присутні по береги. Багато не ввійшло до салі з приводу переповнення. Було більше як 500 присутніх. Віче отворив голова Повітового Нар. Комітету в Старому Самборі о. сен. Юліян Татомир. Одногодинний реферат виголосив ред. **Зенон Пеленський** зі Львова. Після реферату о. сен. Татомир як предсідник віча отворив дискусію, закликаючи зібраних до річевости і спокою у вислові своїх думок. Цей заклик був тим уасаднений, що на вічу зявилося повно місцевих і дооколичних комунарів, які прийшли на віче з очевидним заміром, щоб його зірвати. Комунарі теж і зголосилися перші до слова та виступили зі знаними аґітаційними фразами і здобулися на відвагу вихвалювати кривавий режім Москви на Великій Україні. Віче дуже швидко мало їх промов досить та унеможливило їм дальше водити теревені. Віче покінчилося принятням протикольонізаційних та протикомуністичних резолюцій і відспіванням національного гимну.

—o—

Страйки.

В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД, 27. 11. ПАТ. 3.000 гірників почало окупаційний страйк у копальні під Марібором, домагаючися підвишки платень.

У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 27. 11. ПАТ. Завдяки посередництву міністра торговельної маринарки покінчився страйк залоги 3-х пароплавів у Руені.

ПАРИЖ, 27. 11. ПАТ. Інтервенція віцеміністра публичних робіт покінчила страйк портових робітників у Сен Назар.

—o—

Ендецькі заворушення у Львові.

Вчорашній день у Львові проминув під враженням вуличних буч ендецьких студентів, які використали роковини смерти студ. Гротковського і намагалися уладити демонстраційний похід вулицями Львова на личаківський цвинтар, де похований Гротковський. Тому, що поліція не дала дозволу на таку демонстрацію, ендеки намагались уладити нелегальний похід. Одначе поліція цей похід розігнала. Ендецькі студенти продерлися бічними вулицями на цвинтар. На цвинтарі зібралося більше як 600 студентів. З цвинтаря пішли студенти походом до міста. На вул. Личаківській розігнала їх поліція. Студенти знову розбились на менші групи. В кількох місцях прийшло до сутички з поліцією. При вул. Францішканській ранили демонстранти камінями 2 поліцаїв. Декуди демонстранти повибивали вікна в жидівських крамницях, обкидали автобус з Винник камінням і зранили при тім одного пасажира.

При пл. Марійській під памятником Міцкевича намагались демонстранти уладити віче, але поліція розігнала їх при допомозі пожежних гидрантів. По годині 13-ій настав у місті спокій. Поліція арештувала кілька осіб.

Засідання Української Парляментарної Репрезентації.

В середу 25. ц. м. відбулося у Львові засідання Української Парляментарної Репрезентації. На засіданні переведено перевибір Президії У.П.Р. Президію вибрано одноголосно в дотеперішньому складі, а саме вибрано головою посла Василя Мудрого, заступниками голови посла Володимира Целевича, сенатора Остапа Луцького і сенатора Юліяна Павликовського, секретарем посла Дмитра Великановича. Опісля переведено політичну дискусію у звязку з недалекою сесією законодатних установ та обговорено цілу низку технічних справ, звязаних з тією справою.

Місто Львів для „Рідної Школи".

(Комунікат Ради Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові).

Попри „коляду" й „писанку", що є найважнішими постійними джерелами придбання фондів „Рідній Школі", тій самій цілі служить **осіння збірка на „Рідну Школу"**, що відбувається в цілому краю що-року восени по селах у натураліях, в містах у готівці. На таку осінню збірку у Львові „Рідна Школа" не могла дістати дозволу влади вже від кількох літ, так що цією збіркою Львів не був обтяжений. У цьому році дозвіл ми дістали й осіння збірка на „Рідну Школу" у Львові відбудеться **в неділю 29. листопада ц. р.** під усіми церквами й українськими установами. Збіркою займаються львівські Кружки „Рідної Школи".

Повідомляючи про це львівське громадянство, Рада Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." вірить, що **кожний зложить у неділю свій хоч би невеликий даток для „Рідної Школи"** і сповнить у той спосіб свій основний громадянський обовязок.

Український Львів, що веде перед у всьому національному житті, мусить дати доказ, що взяв поголовну участь в осінній збірці на „Рідну Школу".

Рада Львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи".

——o——

Зі судової салі.

Відгомін польсько-української війни.

Перед судом присяглих у Золочеві почалася в четвер 26. ц. м. розправа проти **Григорія Макітри**, 45-літнього учителя „Р. Ш." зі Львова за злочин зі ст. 26. і 225. к. з.

Трибуналові проводить радн. **Понуркевич**, як вотанти засідають радн. Власак і Тиховський. Обвинувачує прок. Гайберт, підсудного боронять: обор. д-р В. Старосольський зі Львова і д-р Ю. Струсевич зі Золочева.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

Акт обвинувачення каже, що підсудний обвинувачував як прокуратор 27. березня 1919. р. перед військовим наглим судом у Золочеві 9-ох поляків за здогадну державну зраду і за ділання на шкоду українській справі та їх опісля на основі присуду цього суду розстріляли. Тоді то ставали перед військовим наглим судом у Золочеві: Н. Новаковський, А. Сим, М. Стефановський, А. Дембіцький, Ю. Герцог, Е. Шемберський, Л. Чапельський, З. Чапельський та Ю. Подгурський. Цей вчинок, каже акт обвинувачення, підпадає під злочин намови до вбивства.

Далі акт обвинувачення згадує про ворохобню української залоги в Золочеві, поведінку польських урядовців, які відмовлялися підписувати декларації, що визнають Уряд Західної України. Тому то — каже акт обвинувачення — велика частина польського населення, головно мужчин, попала до вязниці. Ощаджували лише залізничників, бо вони були доконче потрібні й їх старалися всіми силами приєднати. Колиж вони рішуче відмовилися, їх теж усунули зі становищ і службових помешкань. Після того військові наглі суди засудили: 27. березня 1919. р. девятьох поляків, 27. березня 1919. р. чотирьох і дня 2. квітня 1919. р. теж чотирьох поляків на розстріл. Опісля акт обвинувачення обширно описує висліди секції по ексгумації тіл засуджених згаданими наглими судами та переповідає історію наглого суду, що відбувся 27. березня 1919. р.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНОГО.

Підс. Г. Макітра до вини не почувається. До Золочева прибув з початком березня 1919. р. як командант сотні, яка мала берегти двірець, замок та інші важні обекти. На замку був ледви два або три рази на контролі варти. Знає сотника Фещука, команданта золочівського полку, який — як каже акт обвинувачення — був предсідником військового наглого суду і пор. Жмура, авдитора військового полевого суду. З кінцем березня виїхав з робітничою сотнею до Ніща, а звідтіля з кінцем квітня до Колтова, де мали розбирати вузькоторову залізничку з часів світової війни. В Колтові перебув до відвороту українських військ. Про розправу, в якій нібито мав брати участь як прокуратор, знає лише те, що читав в „Українськім Слові", яке виходило в Золочеві.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

З черги почали зізнавати свідки. І так св. **Л. Новаковська** зізнає, що не знає підсудного навіть з прізвища, хоч за українських часів була арештована. Св. **Бронислава Дембіцька** каже, що читала про прізвище підсудного. Про розстріл свого мужа знає з „Українського Слова", але не знає, хто його судив. Св. **С. Вонсович** оповідає, що її переслухував суддя Конашевич і чула, що до суду належав теж підс. Макітра. Св. **І. Шемберський** теж підтверджує акт обвинувачення і каже, що Макітра належав до трибуналу. Коли йому пригадують, що він у своїх слідчих зізнаннях подав, що „мав враження, що бачив Макітру", а тепер запевняє рішуче, що підсудного пізнав, свідок плутається і запевняє, що у слідстві

Ж. БОМОН.

Дорогоцінний дарунок.

У 1910 р. подарувала пані Кортамбо своїй 8-літній унучці в день її уродин лялечку. Точніше кажучи: не подарувала, а показала, бо саме в тій хвилині, коли мала Ліза простягнула свої ручки до нової забавки, її бабуся озвалась до неї з докором: „Лідко!"

— Бабусю, чи я щось...

— Лідко! Бачиш яка це панська, добре вихована лялечка. В цілому Парижі не знайдеш кращої. Всі частини її тіла рухаються. Вона відкриває очі, вона говорить „папа"-„мама", вона ходить, має правдиві брови і правдиве волосся, вона вміє пересилати цілунки, вона має все краще білля як ми, вона має правдиві черевички і шовкові панчішки.

Вся ця похвала мало вдоволынила маленьку Лізу. Навпаки: її бажання ще зміцнились. Але пані Кортамбо не належала до тих бабусь, що так легко вислухують бажань дітей і внуків. Вона мала на собі гарну перуку, зроблену в найкращого фризієра і відповідну суворість обличча, на якому не проявлялось нічого більше крім обовязку, розуму та саможертви. Вона купила своїй унучці лялечку не для забави, а на те, щоб люди знали, що її внучка має найкращу в Парижі лялечку саме від неї.

Вона сказала їй:

— Ти розумієш, моя дитино, що такої дорогоцінної забавки не можна ані псувати ані боруднити. Дивитися на неї можеш, кілько хочеш, але не вільно тобі її дотикатись. У найближчий четвер можеш запросити свої приятельки, щоб їм показати свій дарунок...

— Чи я не можу її поцілувати?

— Ні, зате поцілувати можеш мене, невдячна дитино! Бо якби я тобі не була купила такої ляльки, то що ти малаб?! Но, поцілуй мене, Лізочко. А не забудь увечір похвалитись перед татом! Ах, я тебе псую!

Ліза виконала доручення бабусі по свому. Коли гувернантка відвела її до тата, мала впала перед батьком із плачем:

— Таточку дорогенький! Я така нещаслива!

— Чому, моє серденько?

— Бабуся купила мені лялечку, але мені не вільно до неї доторкнутись.

— Щож? така вже вона є — крикнув Рішард Діпраделль-Кортамбо. Він був малярем і через надто сувору вдачу своєї мами, мусів утікати з її віллі. — Не журись, дитинко! Я дарую тобі іншу ляльку, особливу, таку, що ти зможеш нею бавитись від ранку до вечора!

Ясно, що батько не дотримав цієї обітниці, бо він мав зовсім протилежну вдачу до вдачі своєї мами. Він доручив гувернантці купити дитині ляльку, а гувернантка купила першу ляльку, яку подали їй у крамниці. Дівчинка навіть не глянула на таку забавку. А що вона не мала мами, бо мама вмерла їй при її народинах, то дитина перенесла всі свої ніжні почування на лялечку, до якої не вільно було їй навіть ближче підходити.

Кожного четверга, коли приходили до неї товаришки в гості, вона тішилась безмежно і тоді, не маючи спромоги дотикати пальцями ляльки, ні бавитись з нею, її туга зростала ще більше. Бували і такі дні, коли бабця не хотіла навіть дозволити, щоб виняли ляльку з шафи. Дитина попросту шаліла з радощів, коли могла дивитись, як Віолетта — бо так назвали лялечку — відкривала очі або говорила „мамо". Та це були рідкі святочні дні з підвечірком, коли Віолету обносили довкола стола і всім показували.

Прийшли й інші дні. Ліза занедужала і тоді Віолетту носили до 12-літньої дівчинки, щоб потішити її у шпиталі, бо вона боролась із смертю...

Але життя минає, крутиться як колесо, і прийшов час, коли з малої Лізи виросла дозріла Єлисавета.

* * *

Єлисавета мала теж донечку і теж хотіла їй на свято уродин купити лялечку. Бабуся, пані Кортамбо, померла вже давно, втративши ввесь свій маєток підчас інфляції. Єлисавета вийшла заміж не дуже щасливо, — не зробила „доброї партії". У її домі, де не було грошей і де небагато було любови, рідко коли чути було сміх і ще рідше можна було бачити дарунки. Того дня коли Єлисавета хотіла зробити дарунок своїй донечці, пригадала вона собі, що на горищі у скрині лежить десь дбайливо перехована її лялька з дитячих літ.

візнавав так само. Другий Шемберський теж обтяжив підсудного кажучи, що він входив до трибуналу. Св. Свежинська, сторожиха, вичислює суддів, які входили до трибуналу, але підс. Макітри не памятає. Св. Гайова каже, що від свого мужа чула про участь Макітри у трибуналі.

По переслуханні св. Мацедонського, який нічого не памятає, предсідник відложив розправу.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО ГОРЕ.

АДДІС АБЕБА, 27. 11. ПАТ. Агенція Стефані подає, що італійські відділи ввійшли до Горе.

Як відомо, місто Горе було — на підставі заяви негуса — столицею західної Абісинії і осідком абісинського уряду.

ЛЬОНДОН, 27. 11. Райтер. Потверджують вістку про здобуття Горе. Райтер додає, що про це повідомили негуса.

—o—

НОВИНКИ.

— У Перемишлі 3. грудня ц. р. виступлять з концертом героїчний тенор **Михайло Дудя** (перед відїздом за границю) і відомий пяніст **Роман Савицький**. 3135 1—2

— **Українці Личакова!** Старшина Сокола IV. у Львові пригадує українським мешканцям личаківської дільниці, що після рефлексій у звязку з роковинами листопадових подій їх обовязком виповнити ряди сокільської організації. Це єдина організація, що навчить нас дисципліни й карности, якої нам завжди бракувало. В ній наберемо фізичної тугости і моральної сили, так нам потрібної в нинішнє „время люте“. У сокільських рядах перекуємо свою слабість на тверді і розмах праці. Членські заяви приймають і всякі інформації дають кожного дня від год. 17 до 21 дижурні т-ва при вул. Крупярській ч. 15.

— **„Проблеми сучасного мистецтва“.** Заходом А.Н.У.М. відбудеться в неділю 29. ц. м. в год. 12. вполудне в салях вистави А.Н.У.М. у Музею Н.Т.Ш. відчит ред. Миколи Голубця на тему: „Прооблеми сучасного мистецтва“.

— **Про відношення мистця до дійсности** буде говорити 29. ц. м. о год. 12 в домівці Професійного Союзу артистів плястиків при вул. Ціпушицьких (промисловий музей) арт.-маляр Станислав Кронарчик. Виклад стоїть у звязку з теперішньою виставою, в якій беруть участь Ст. Дретлерова, А. Ріттерівна, Е. Васильковський і Е. Вишатицька.

— **Гуцульщина у світлі новіших дослідів і в очах мандрівника.** На таку тему виголосить заходом Академічного Словянського Т-ва (семінар польської мови у львівському університеті, новий будинок при вул. Маршалковській) асистент університету м-р Стефан Грабец відчит в суботу 28. ц. м. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Право прилюдности** надало міністерство освіти на шкільний рік 1936/37 приватній фаховій школі т-ва „Рідна Школа“ в Перемишлі.

— **Народнє шкільництво у Львові.** До вселюдних шкіл у Львові ходить 28.500 дітей. Вони розміщені в 52 будинках і 560 відділах. В останньому році управа міста побільшила кредити на вселюдне шкільництво на 60 прц. в порівнанні з попередніми роками.

— **Безробітні звільнені від мешканевого податку.** На основі 8. декрету з 1935-го р., про податок від льокалів не підлягають йому трикімнатні, а тим більше дво і однокімнатні мешкання, які займають безробітні, якщо не мають субльокаторів. Звільнення від цього податку не наступає з уряду, тільки треба в цій справі вносити прохання до скарбової влади. До прохання треба долучити посвідку з бюра посередництва праці, фонду праці або з гром. управи, що петент є безробітний; дальше посвідку власника або адміністратора дому, в якому безробітний живе, з зазначенням, від якого часу він безробітний, якого роду є його звання й чи має субльокатора. Під моги не позбавляють безробітного права бути звільненим від мешканевого податку.

— **В суспільній обезпечальні в Золочеві** не добре діялося. Наслідком доходжень, які перевів делегат міністерства суспільної опіки, звільнено директора тієї обезпечальні, Йосифа Енґлерта та двох урядовців: М. Сікорського, шефа обезпеченевого виділу і Ст. Трача, референта робітничих емеритальних справ. Тимчасову управу обзпечальні обняв головний лікар, д-р Коварж.

— **Нова почтова агенція.** З днем 10. грудня ц. р. звивається аґенцію в Буцневі, а на її місце встановляється аґенцію в Березовиці Великій пов. Тернопіль.

— **Розбудова садівництва в Бучаччині.** Теріторіяльне самоврядування в бучацькому повіті встановило 5-літній плян розбудови садівництва. Згідно з тим пляном повстало вже 80 моргів нових овочевих садів. До пятьох літ засадять 40 тисяч овочевих дерев у повіті. В Бучачі побудують переховальні і перетвірні овочів. Бучаччина належить, як відомо, до чотирьох повітів теплого Поділля, де вдаються гарні овочі.

— **Відкриття „Студентської харчівні“.** Заходом українських студентів Високих Шкіл у Львові, відкривається з днем 29. ц. м. „Студентську харчівню“ в домівці при вул. Міцкевича ч. 11 (ріг площі св. Юра). Перший обід у неділю 29. ц. м. в год. 12.30. Управа харчівні сподіється, що українське студентство підтримає своєю масовою участю цю свою самодопомогову установу.

— **Епільоґ студентських демонстрацій.** У звязку зі студентськими демонстраціями виклади у львівському університеті й політехніці 27. ц. м. були припинені, але розпічнуться знову в суботу, 28. ц. м. В пятницю вечором гурток студентів вибив шиби у видавництві „Вєку Нового“, „Експресу Вечорного“ і „Ґоньца Вечорного“, а крім того в кількох жидівських склепах.

— **Львівська хроніка.** В портієрні „Книжкової Атляс“ при вул. Чарнецького експльодувала бензина, що знищила ціле мешкання, причому 60-літня Розалія Ярема тяжко попеклася. — Пропав без сліду Едвард Ґонерко, що заложив філію „Інституту для дослідів комунізму“ і витягнув ріжних людей на поверх 1000 зол., обіцюючи їм посади. — При вул. Ленартовича ч. 12 кинулася з другого поверху 60-літня вдова Іта Малер і померла незабаром. — При вул. Жовківській ч. 179. підрізала собі бритвою горло 58-літня Марія Чок. Причиною самогубства була нужда.

— **Краєва хроніка.** Біля Кулишова перевернувся в різ автобус, що їхав з Томашова до Львова, при чому один пасажир поломив собі ребра, а два легко потовклися. — В Коломиї померла нагло учителька вселюдної школи С. Найманова на підчас науки.

— **В Рівнім конфіскують календарі.** Після конфіскати всіх календарів виданих і цензурованих у Львові у Володимирі Волинськім, Ковлі і Луцьку, прийшла тепер черга на Рівне, де місцевий староста також видав такий самий наказ конфіскати календарів виданих у Львові. Справді чудасія можлива тільки на Волині, та й тільки.

— **Арештування комуніста.** Як повідомляє ПАТ, в Рудеччині арештовано комуніста Івана Турянського із Чайкович. Слідчий суддя в Самборі розписав був стежний лист за ним з причини комуністичної діяльности на терені рудецького повіту.

— **Всюди крадуть.** Ревізія Каси Стефчика в Роздолі пов. Жидачів викрила, що скарбник тієї каси, Михайло Длуґоляти, від довшого часу не давав до каси щадничих вкладок від членів дні не записував їх до книжок, тільки забрав до власної кишені. Тим способом спроневірив 10 тисяч зол. На внесок стрийської прокуратури його арештовано. — В Камінці біля Сколього арештовано солтиса Михайла Хомина за крадіж грошей з громадської каси.

— **Присуд на комуністів.** Окружний суд у Львові розглядав справу Олександра Костюка і 14 інших обвинувачених із села Пустомити городоцького повіту за належання до КПЗУ і протидержавну діяльність. Костюка засуджено на 8 літ вязниці, трьох обвинувачених по 6, двох по 5, шістьох по 4, двох по 3, а одного увільнено.

— **Ще один.** Ряшівський суд займається справою б. коморника в Ніску, опісля в Тичині Казимира Бжуховського. Йому закинули ряд спроневірень на шкоду державного скарбу і приватних осіб.

— **Арештування редактора.** У Варшаві арештовано Владисл. Петшиковського, редактора „Дзенніка Популярного“ у звязку зі соціялістичним вічем і нападом на еңдецьку молодь, що бльокувала університет.

— **Жахливе самогубство.** Професор гімназії в Люблині Казимир Фрич виїхав автобусом до Пяст Люторських і на тамошньому цвинтарі підрізав собі бритвою горло. В грізному стані його перевезли до люблинського шпиталю.

— **Школи замісць памятників.** На зїзді Союзу оборонців батьківщини в Лодзі рішено зажадати від польських суспільних організацій, щоби будували школи і суспільні доми, замісць ставити мертві памятники поодиноким особам.

Розвязка була проста. Вона каже відчинити скриню і дасть дитині в дарунку чудову ляльку.

Єлисавета нераз у зрілому віці думала собі: „Коли я колись вийду заміж і буду мати дитину, тоді вона не буде мусіти всього відрікатись. Коли я буду давати забавки своїй дитині, тоді вона зможе ними бавитись і їх псувати. Що варта лялька, коли не можна її носити на руках?...

Вона саме відчувала те розчарування, коли треба тільки дивитись на ляльку, а не вільно її доторкнутись. Спомин про це залишив їй тільки тугу, мрії, бажання.

Мала Оленка стояла перед Лізою, зовсім так само як багато літ тому Ліза стояла перед своєю бабусею. Ліза хотіла показати, що вона не забула терпінь своєї молодости і буде поводитись із своєю донькою зовсім інакше, як поводились з нею. Вона покликала до себе донечку і сказала їй:

— Слухай, Оленко. Я подарую тобі гарну лялечку. У цілому Парижі не знайдеш кращої. Всі частини її тіла рухаються. Вона відкриває і закриває очі, вона говорить „папа“, „мама“, вона ходить, має правдиві брови і правдиве волосся, вона вміє пересилати цілунки, вона має краще білля як ми, вона має правдиві черевички і шовкові панчішки...

Оленка не мала терпцю вислухати цього опису до кінця і перебила своїй мамі холодним, діловим голосом:

— Мамусю! Коли тобі не зробить це великої ріжниці, то чи ти не моглаб мені подарувати щось менше офіціяльного?

Перекл. в. г.

Висліди тягнення II-ої кляси.

У понеділок, 23-го листопада ц. р. закінчилося тягнення II-ої кляси тридцятьсемої Державної Лєтерії.

У тім дні між іншими впали дві виграні по 100.000 зол. і одна — у висоті 50.000 зол. По сто тисяч виграли числа 37.520 і 64313. Власниками першого є мешканці Ряшева, пп. Б. Б. і Р. П., а також п. Ц. з Ясла і К. з Підзамча. Число 64313 продано в одній із колектур столиці.

Одної чвертки є власник п. Едмунд Скоруповський, дантист, мешканець Воломіня коло Варшави.

Власниками другої чвертки є пп.:

Б. Кейзман, жінка робітника у фабриці „Рагас“ і М. Айзен, власник ятки із місом у Варшаві.

Інші чвертки є власністю двох варшавських купців.

Виграна пядесять тисяч золотих припала Стрипиншицям на ч. 94845. Із цієї виграні 10.000 зол. дістали п. Володислав Єлень, начальник місцевого поштового уряду і його сім співпрацівників.

У дні 17. грудня розпічнеться тягнення третьої кляси. Треба памятати про відновлення льосу.

—o—

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Літературні вечорі. Філія Т-ва „Просвіта“ разом з г-ою „Стріла“ намітила для своїх членів „Літературні вечорі“, які будуть відбуватися кожної суботи вечором. В програму І. Літ. веч. дня 14. п. м. ввійшли реферати про полтавських та харківських письменників і деклямації чи пак відчитання їх творів. ІІ. Літ. вечора дня 21. п. м. реферати про письменників „Руської Трійці“ і деклямації їх творів. В кождім Літ. вечорі бере участь багато членів обох товариств. Реферати про письменників та їх твори відчитують чи пак виголошують кожного вечора інші особи так що поділ праці вилливає теж на різноманітність програми. Завданням Літ. вечорів заінтересувати слухачів чи пак пригадати їм твори українських письменників аж до нинішніх часів. Учасниками Літ. вечорів є інтелігенція та міщанство (головно молодь) Копичинець.

Загальні Збори Т-ва „Стріла“. Дня 22. п. м. відбулися Заг. Збори спортового т-ва „Стріла“, яке в 1936 р. перейшло малу крізу на тлі суперечок між старшиною і деякими членами. Наслідком крізи були надзвичайні збори в липні ц. р., на яких перевибрано Виділ. Одначе і в нововибранім виділі також дійшло до малого непорозуміння і це вплинуло на уступлення голови. Тому по чотирьох місяцях відбулися заг. збори, на яких одноголосно вибрано нову старшину з головою м-ром О. Фіртуком. Нововибраний голова заповів деякі новини в діяльности „Стріли“.

Імпрези „Рідної Школи“. Дня 15. п. м. влаштувала дітвора „Рідної Школи“ „Свято ощадности“, на програму якого склалися хорові виступи та деклямації учеників 7-клясової школи. Дня 22. XI. ц. р. ця дітвора влаштувала „Свято книжки“ з подібною програмою. Обі імпрези були дуже вдатні та стягнули велике число публики.

ЯВОРІВ.

Наша преса і громадянство. Заходом управи видавничої кооперативи „Гарт“ в Яворові, яка видає місячник „Українське Слово“, відбулася повітова нарада у справі преси. На нараді виголосив м-р М. Хомяк зі Львова реферат про нашу пресу і наше громадянство, яке не розуміє ще — на жаль — значіння своєї національної преси, як одного з найважніших засобів у боротьбі за свої національні і соціяльні права. Прелєгент вказав на велику почитність преси в інших культурних народів і ширше спинився над використанням большевиками преси, як засобу пропаганди своїх комуністичних ідей. З черги м-р Д. Харамбура обговорив фінансову сторінку місячника „Українське Слово“ і візвав присутніх, щоб піддержали цей орган, бо він стоїть на сторожі прав українського громадянства Яворівщини і присвячує багато уваги нашому культурно-освітньому і господарсько-кооперативному життю повіту. Над обома рефератами вив'язалася оживлена дискусія, в якій забирали голос: сел. Козак, дир. Харамбура, ред. Харамбура, п. Менда, дир. Чопик та інші. Промовці подавали цікаві думки, як поширити почитність української національної преси і зокрема місячника „Українського Слова“. Після дискусії присутні приняли низку резолюцій у цих справах. Нарадами проводив адв. д-р Філь, присутніх на нараді понад 200 осіб.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Дискусійний вечір у Перемишлі. В суботу 21. п. м. відбувся у Перемишлі заходом Повіт. Нар. Комітету в год. 5 попол. у кімнатах „Української Бесіди“ дискусійний вечір на тему комунізму та його тактики. Реферат про нову тактику Комінтерну і про т. зв. „народні фронти“ виголосив посол Володимир Целевич. По рефераті відбулася 3-годинна дискусія, в якій поодинокі промовці обговорювали розкладову працю большевиків у терені та методи нашої плянової протиакції.

СТАРИЙ САМБІР.

Політична нарада активу Старосамбірщини. Дня 9. п. м. відбулася у Старому Самборі заходами місцевого Повіт. Нар. Комітету довірочна політична нарада інтелігенції та міщанського активу Старосамбірщини. На нараду прибуло к. 60 громадян. Сходини відкрив д-р Ілля Гут-Кульчицький, реферат про наше положення і політику УНДО виголосив ред. Зенон Пеленський. Потім відбулась дискусія, в якій ставили запити інструктор філії „Сільського Господаря“ п. Сазарин і п. Вовчик. Нарада затягнулась далеко поза 11. годину.

ТЕРНОПІЛЬ

З концертової естради в Тернополі. В 35-ліття існування Т-ва „Тернопільський Боян“ відбувся 21. п. м. концерт оперових арій і хорів. „Тернопільський Боян“ від кількох літ проявляє оживлену музичну діяльність завдяки енергійности та ініціятиві голови Т-ва п. О. Сіяка. Велика заслуга п. О. Сіяка в тому, що „Т. Боян“ дожив 35-літнього ювилею, бо в історії Т-ва був час праці, коли навіть ішло до того, що „Т. Боян“ перестане існувати. І саме голова п. О. Сіяк двигнув Т-во та зумів воскресити його добрі традиції. Т-во улаштувало враз з Музичним Т-вом ім. М. Лисенка концерти з нагоди ріжних свят і ювилеїв та брало участь у ріж-

ВІДГУКИ ДНЯ.

ДЕМОАРИСТІЯ.

Любимо хвалитися: „Ми народ демократичний, селянський. Нам панські витребеньки не в голові“.

При тих словах любимо і сплюнути на долівку і носом потягнути аж вікна задзеленькочуть. Мовляв: форма — полова, зміст — то ґрунт.

Очевидно, що так „мовляє“ інтеліґент — не селянин і то тільки тоді, як йому цього треба. Бо селянин і любить товариські форми і дуже вважає на них.

Але поглянькмо на цих самих демократів не на засіданнях, вічах чи нарадах...

Давайте найліпшу песу в малій салі — ніхто не прийде, а пустіть навіть слабу в великім театрі у Львові — виляже нарід як на храм. Раз — обстанова, два — охота показатись. Тоді наші демократки зі шкіри вискакують, щоб затьмити свою знайому, сусідку, чи приятельку блеском своєї гардероби.

Ходить сметанка по фоє, голови до гори, носи над головами і аж дуситься від напомпованого в організм воздуху. Неодна демократка багато через те грубша, хоч воно не все йде в парі з модою. Кажуть, що на „Наталці Полтавці“ одна пані так надулася, аж у її новій сукні шви потріскали.

День раніше і день потім здиблете ту саму паню на вулиці, вклонитеся, вона вам чемно відклониться, приязно всміхнеться. Але на вулиці ця пані має стару суконку, минулорічний плащ і недорогий капелюх.

Зате на „Наталку“ чи іншу академію, вона вистроїлась і не може з кимнебудь приставати, мало того: навіть не з кимнебудь не може.

Три рази клоните голову перед нею. Перший раз не бачить, другий раз відклониться: ніби бачила, ніби ні, аж за третім разом... дасть вам пізнати, що вже досить.

Нераз стрінуся я з нарікаинями (в слові та письмі!):

— Вищі верстви нашого народу покинули нас і пішли в чужий табор.

Це про маґнатів з гербами і родоводами до котрогось там покоління.

О, громадяни! Що булоб, колиб лишилися при нас?!

Мусілиб хіба в великім театрі по фоє їздити мотоциклем, а підчас вистави лежати напоперек на публиці!

Направду добре, що їх нема.

Клопіт був би...

Галактіон Чіпка.

них імпрезах. Під умілою рукою диригента радн. В. Березовського хор „Т. Бояна“ станув на доволі високому рівні, розпоряджає дуже добрими голосами так, що є дійсно репрезентативним хором Тернополя. На ювилейному концерті 21. п. м. „Т. Боян“ дав собі вповні раду з такими трудними творами, як: Масканї: хор селян з оп. „Кавалєрія Рустікана“, Леонкавалльо: хор дзвонів з оп. „Бажпо“, Вагнера: весільний хор з оп. „Льоенґрін“ та Гунода: ранішня пісня з оп. „Фавст“. Хор звучав дуже добре, інтонаційно чисто, в чому слідно велику працю диригента п. В. Березовського. До повного звуку хорів причинилася орхестра Музичного Т-ва ім. М. Лисенка, з якою хор виступав у поодиноких точках. Першою точкою була увертюра з оп. „Запорожець за Дунаєм“ Артимовського під батутою проф. В. Безкоровайного. Орхестра виказала за короткий час доволі значний поступ, у чому заслуга її диригента. Оперові арії: Пучіні: арія з опери „Богема“ і „Мадам Баттерфляй“; Каталяні: арія з оп. „Ля Валлі“; Гунод: Балляда з опери „Фавст“ відспівала оперова співачка п. М. Сабат-Свірська. Пані Свірська має прегарний сопран з драматичною закраскою, який є предистинований до опери. Попри такі прикмети добрих виконавців, як незмильна інтонація та дуже добра дикція, визначається п. Свірська великою музичною культурою та фінезійною інтерпретацією. Акомпаніювала п. Ірина Любчак-Крихова. Як кінцеву точку програми відспівала п. Свірська молитву з оп. „Запорожець за Дунаєм“ з хором та орхестрою під батутою проф. В. Безкоровайного.

Ю. К.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя гімназійної молоді. Мин. середи відбулась в салі „Сокола“ академія в честь св. Йосафата Кунцевича. На програму свята склалися такі точки: хори гімназій: мужеської, жіночої „Р. Ш.“ і С. С. В.; промова Ганушевського, реферат Дрогобицької (С. С. В.), сольо на цитрі Дзуліаної (жін. гімн.), деклямації Мойсеовичівної (жін. гімн.) і учениці ССВ. Закінчено академію католицьким гимном. Загальне враження з академії гарне та додатне. Публики повна саля, більшість шкільної молоді й учительського збору.

З життя „Р. Ш.“. Минулої неділі відбулись заг. збори Повіт. Союзу Кружків „Р. Ш.“. Збори відкрив і ними проводив голова Союзу д-р К. Воєвідка, покликуючи на секретаря п. Рогатинського. Загальне звідомлення здавав м-р М. Кушнір. Отже Союз гуртує 90 кружків із 3754 членами. Цілий терен поділений на 5 районів. Дальше м-р М. Кушнір подав докладний звіт районів, станиславівського району, який обіймає 38 кружків, в тому 33 сільських і 5 міських із 1947 членами. В районі відбулось 285 імпрез, як вистави драм. гуртків, концерти, пописи дит. садків, свята під голим небом, забави і т. п. Драматичні гуртки має 32 кружки, хорів 12 і 9 секцій доросту. В цих секціях доросту згуртованих було до 193 хлопців і 170 дівчат у 14 гуртках. Доріст відбув 260 сходин, 47 імпрез ріжного роду і 5 прогульок. Велику увагу в секціях доросту звертало ся на читання книжок: прочитано 2205 книжок себто пересічно 6 книжок на одну дитину. Не велике це впрочім число, але дай Боже, щоб старші стільки читали! При кінці звіту про доріст зазначив м-р Кушнір, що відчувається велика недостача провідників і тому в грудні ц. р. відбудеться курс для таких провідників, який буде тривати 10—15 днів. З черги референт занявся садками. Отже всіх садків було 36, з того 28 у станисл. районі, 7 у богородчанському й 1 (!) в товмацькому. Тут слід зазначити, що староство в Товмачі відкинуло всі інші подання мотивуючи тим, що окремі садки непотрібні, бо ними вже займається „Зайонцек Обивательскі Кобєт“! Дітей в садках було 1.584 на 1.909 зголошених. Лікарський нагляд вело 8 лікарів, що в 42 поїздках оглянуло 1260 дітей з чого 98 признали хорими. Буджет садків дійшов цього року до 6.951.26 зол. У звіті з діяльности Ради Союзу довідались ми, що Рада перевела 19 анкет і 110 поїздок. Після обширного звіту м-ра М. Кушніра здавав звіт касовий інж. Семенчук. З нього довідалися присутні, що приходи сягали 9.388.27 зол., розходи 9.134.73 зол. Головним джерелом приходів була коляда (коло 5000 зол.) та вуличні збірки (ок. 2000 зол.). Велику позицію в розходах творить кружок ім. М. Шашкевича, що на вдержання шкіл дістав від Повіт. Союзу 4.718 зол. Після тих звітів виязалась довша дискусія, в якій промовляло 11 делеґатів. Хід думок дискусії такий: 1) делеґати домагалися, щоб станисл. централя нав'язала тісніший звязок зі селом; 2) поширила та посилила працю в повіті і 3) щоб Повіт. Союз вплинув на централю у Львові, щоб вона найскоріше вислала грамоти, бо через недостачу грамот пиняво йде позичкова акція. На всі запити та побажання давали відповіди м-р Кушнір та інж. Семенчук. Після признання абсолюторії уступ. Раді, вибрано одноголосно на внесок Комісії Матки Раду у складі: голова д-р К. Воєвідка, члени Ради проф. Даниш, інж. Семенчук, м-р Кушнір, д-р Чорненко, Гриць Гринько з Підлужа, Лазар Пахольчук з Угринова Дол., Михайло Струтинський з Радча й Міляш Остап з Товмача, а як заст. Кость Козловський з Отинії, Вол. Крицун з Богородчан і Василь Васкиїв з Іваниківки. На зборах було присутніх 70 делеґатів. Збори мали дуже діловий і поважний характер.

Б. Л.

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Париж — Прага. В Парижі відбудуться в неділю 29. п. м. сензаційні змагання копаного мяча між репрезентаціями Праги й Парижа. Чехи виставляють дуже сильний склад, зложений з грачів Славії і Спарти. Недавно грала париська репрезентація з Будапештом і програла 1:2.

Краків — Берлін. У берлінськім поштовім стадіоні відбудуться цієї неділі мечеві змагання Краків — Берлін.

Швайцарія — Чехословаччина. Садівкові змагання між цими державами відбудуться 29. п. м. в Ціріху.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

CAKABIKA, casopis bielaruskich studentau. Vilnia, listopad 1936. № 1.

PROMETHEE, organe de defense nationale des peuples du Caucase, de l' Ukraine et du Turkestan. Paris, octobre 1936. № 119. Anne XI.

SLOVANSKY PREHLED. Praha, listopad 1936. R. XXVIII. Cis. 9.

RUCH SLOWIANSKI. Lwów. 1936. R. I. № 2.

SYMPOSION. Lwów, wrzesień 1936. R. III. Zesz. 9.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.
ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА
28. XI. Лев з Абісинії.
29. XI. Вій.

Великий Театр:

Субота, 28. XI. год. 7.30 веч. „Каваренька“.

Неділя, 29 XI год. 3.30 поп. „Пігмаліон“; год. 7.30 веч. „Каваренька“.

Понеділок, 30 XI. год. 7.30 веч. Концерт Павла Прокопієнка

Вівторок, 1. XII. год. 7.30 веч. прем. „Міст“.

Середа, 2. XII. год. 8. веч. опера „Ріголетто“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Каїн і Мабель“ муз. ком.
АТЛЯНТИК: „Вірна ріка“.
ВАНДА: „Кабінет воскових фігур“ і „Каліенте, місто кохання“.
ГРАЖИНА: „Відень, місто моїх мрій“.
КАСІНО: „Останній поганин“ і пластична фільма.
КОПЕРНИК: „Під двома прапорами“.
МАРУСЕНЬКА: „Під двома прапорами“.
МЕТРО: „Бригада сміливих“, „Нічні метелики“.
МІРАЖ: „Епізод“, „Вальс кохання“.
МУЗА: „Роз-Марі“.
ПАКС: „Останні дні Помпеїв“.
ПАЛЯС: „Жайворонок“ (на осн. Легара) з Мартою Еґерт.
ПАН. „Чу-Чін-Чав“ („Алі-Баба і 40. розбійників“) з Анною Мей Вонг і Фрицом Кортнером.
РАЙ: „Мазур“ із Полею Неґрі.
СВІТ: „Володарка Лібану“.
СТИЛЕВЕ: „Малі герої“ та ревія „Рожевий вальс“.
ТОН: „Геройська бригада“.
УТІХА: „Нові Тарзанові пригоди“ та ревія.
ХИМЕРА: „Голос серця“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Швеція“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 28. листопада 1936.

Відень (506,8) 19.15 „Орлов“ оп. Гравіхштедтена, 22.30 Форт. ресітань, **Прага** (470,2) 18.00 „XYZ“ авд. на осн. Клебунда з муз., **Париж** (1648) 10.30 Концерт, 14.15 Сп. ресітань, 17.00 Легка музика, 21.00 Концерт вок. квартету, 21.45 „Антар“ героїчна казка з муз. (фраґм.), **Білгород** (437,3) 13.15, 21.30 Нар. пісні, 17.20 Сп. ресітань, 18.20 Форт. ресітань, 19.50 Оп. мельодії, **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 12.00 Веселий розр. концерт, 19.00 Твори Бакснера, форт., скр., віольонч., 20.10 Концерт військ. орх., 21.00 Барвна низанка мельодій, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. танки й пісні, Гергард баритон, **Мінхен** (405,4) 14.45 Концерт орх., 18,00 Розр. концерт, 20.10 Великий веселий вечір, **Будапешт** (549,5) 12.05, 17.30 Сальон. музика, 13.40 Вок. концерт, 19.00 Давні мад. нар. пісні, 20.35 Концерт оп. орх., **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Танк. музика, **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт, 21.20 „Луція з Ламермуру“ оп. Доніцетія.

Неділя, 29. листопада 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 13.05, 17.40 Розр. концерт, 15.40 Квартет есдур Бетовена, 22.40 Соната на віольонч. і форт. Гмоль Рахманінова, **Брно** (325,4) 9.00 Двожакові пісні, 17.50 Концерт, **Кошиці** (259,1) 12.20 Концерт орх., 17.45 Слов. нар. пісні, 18.00 Для Закарпаття, хор учителів, **Прага** (470,2) 7.40 Рел. музика, 8.00, 11.25 Концерт, 9.45 Сальон. музика, 8.00, 11.25 Концерт, 9.45 Сальон. квартет, 20.05 Галевий концерт, **Париж** (1648) 12.00 Орх. концерт, 16.00, 20.30 Легка музика, **Білгород** (437,3) 13.15 Концерт вок., 18.50 Серпика, 19.50 Нар. вечір, **Берлін** (356,7) 10.15 Музика, 13.00 Популярний концерт, 18.00 Квартет на форт., скр., альт., віольонч. цмоль Фора, 20.00 „Івась і Гануся“ оп. Гумпердінка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Безжурний поранок, 10.45 Фантазії на органах Вірліцера, 11.30 Давні нар. мельодії, 16.00 веселе пополудне, 18.00 Гарні мельодії, **Мінхен** (405,4) 9.30 Музика, 10.30 Пісні та поезії Швабії, 13.05 Орх. концерт, 14.45 Співає В. Папак, 15.05 Концерт солістів, **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Сальон. музика, 17.40 Спів. ресітань Ільонки Сабов, 19.15 Циг. музика, 22.20 Військ. орх., **Міляно** (368,6) 12.20 Камер. музика, 13.45 Легка музика, 20.45 „Турандот“ оп. Бусонія, **Рим** (420,8) 12.20 Камер. музика, 13.15 Весела авдиція, 17.00 Симф. концерт, 20.45 „Стептерельо“ оп. Кучіни.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 28. листопада 1936.

6.30 Раннішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт симф. орх., 12.40 Хліборобська скринька, 12.50 Полудневий денник, 14.30 Театр Уяви для дітей: „Про те, як заснув час“, з музикою, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Ревія рекламового концерту, 15.45 Наша програма, 15.50 Молоді пера: Мавр. Шлянгер (поезії), 16.00 Легка французька пісонька, гр. пл., 16.15 Концерт орх., 17.00 Концерт солістів: форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Весела пісонька, гр. пл., 18.35 Авд. присвячена Ст. Грабінському, промова, літер. фраґмент, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 У вечір св. Андрея, 20.30 Орхестра, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Камер. концерт, віольонч., форт., 21.30 Сальон. орх., 22.00 „Весела Сирена“ Мар. Генара й ін., 22.30 Танцова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.45 Останні вістки.

Неділя, 29. листопада 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська ґазетка, Музика з гр. пл., Про заморську кольонізацію, 8.40 Чайковський: „Вальс Креоль“ гр. пл., 8.45 Програма на нині, 8.50 Ранішній денник, 10.30 Музика, спів із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розривковий концерт малої орхестри, Я. Корольєвич спів, цитра; у перерві: Участь Львова та Сх. Галичини в листопадовому повстанні, 14.00 Ми авангарда (відділи юнаків), 14.25 Капеля, 15.30 Для села: Поможім пж. сільській молоді, Огляд ринків рільничих продуктів, 16.00 Рекламовий концерт, 16.15 Легка музика з гр. пл., 16.30 За зброю, істор. репортаж, 17.00 Симф. концерт; у перерві в год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Віспянський і листопадова ніч, 19.15, 20.00 Мішаний концерт: Равіч-Ясінська сопран, форт., 19.45 Переклади югосл. поетів, 20.20, 20.21, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 Скрипковий ресітань у супр. форт., 22.00 „Дівоча азбука у справі вибору чоловіка“ легка муз. авд., 22.40 Танцова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельгп бельг. 89.83, 89.40, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Долярп канадійські 5.31 — 5.28, Фльор. гол. 288.9 — 287.20, Франки фр. 24.78 — 24.63, Франки швайцарські 122.30—121.50, Фунти англ. 26.05—25.89, Гульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.70—17,20, Кор. дан. 16.24—115.40, Кор. норв. 130.88 — 120.90, Кор. шв. 134.93 — 133.25, Ліри італ. 25.20 — 24.60, Марки фінл. 11.50 11.00, Марки нім. 114 — 107, Шил. австр. 95.50—94.50. Марки нім. срібні 122 —115.

Акції.

Банк Польський, 108.00, Цукор 30.00, Лільпоп 14.50, 14.25. Островець 28.50, Стараховичі 35.25, 35, Габербуш 40,

Папери.

3 інвест. 1. ем. 66.50, 2 ем. 64.50, серії 80, 5 конв. 51.50, 50.25. 4 прем. дол. 47.50, 46.75, 7 стаб. 469, купон 57.16.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 51—53, 4 прц. Л. З. Бк Г. 41—43. 4 прц. ТКЗ. 41—43, 4 і пів прц. ТКЗ. 45—47, 4 і пів прц. БГК, 60—65, 4 прц. БГК. 60—65. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 43—46.

Долярівка 47.50—48.50, 3 інвест. 1. ем 65—67, 3 інвест. 2 ем. 65—67.

Збіжжя.

Львів, 25. XI.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	23.50—23.75
Пшениця збор. червона	23.00—23.25
Пшениця одн. біла	23.25—23.75
Пшениця зб.	22.75—23.00
Ячмінь одн.	20.25—20.50
Ячмінь на мливо	19.50—19.75
Ячмінь паст.	17.75—19.00
Мука пшенична ст. ґат. I в.	39.50—40.00
Мука пшен. ст. ґат. I А	38.50—39.00
„ „ ґат. I Б	38.00—38.50
„ „ ґат. I Ц	36.50—37.00
„ „ ґат. I Д	34.50—35.00
„ „ ґат. II А	34.00—34.50
„ „ ґат. II Б	33.50—34.00
„ „ ґат. II Ц	33.25—33.75
„ „ ґат. II Е	30.00—30.50
„ „ ґат. II Ф	28.50—29.00
„ „ ґат. II І	26.00—26.50
„ „ ґат. III А	19.25—19.75
„ „ ґат. III Б	17.75—18.25
Мука пшенична паст.	15.25—15.75
Мука пшенич. разова до 95%.	25.50—26.00
Макухи льняні	19.50—20.00
Макухи ріпакові	16.59—17.00

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 27. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-станція заладовання:

льоко ст. заладов.:

Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21.00—21.50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	16.50—16.60
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	17.60—17.70
Овес легко задощ. 444	13.25—13.50
Овес не задощ. 456	13.75—14.00
Гречка 10%	19.00—19.50
Кукурудза жовта	14.75—15.00
Кукурудза червона	16.00—16.25
Коноп. сім'я	31.25—31.50
Соняшникове сім'я	31.75—32.00
Насіння льняне 95%	40.00—41.00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	51.00—52.00
Фасоля „Різен“ руч. виб. з м.	41.00—42.00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	39.00—40.00
Фасоля мальц. спец. ручно вибир. з мішк.	42.00—45.00
Фасоля краса рафована	24.00—26.00
Фасоля цукр. ручно виб.	30.00—31.00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від канянки	115—120
Конюшина вільна від канянки 96 проц. чистоти	120—125

Пшениця дальше подешевіла на 25 сот., жито виказує теж знижкову тенденцію. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція назагал знижкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 27. листопада ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	2.80 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.85 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.85 „
1 л. молока	0.19 „
1 к. яєць	5.40 „

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 27. XI. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., повногруді, зовсім товсті	1.10 зол.
Індики I. кл., повногруді, зовсім товсті	1.00 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без острішок, до ваги 1.60 кг.	0.90 „
Курки I. кл., товсті, без остріг, без напняку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	0.85 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

НАУКА

ФРАНЦУСЬКОГО приготовляє до W. S. H. Z. уділяє конверсації, корепетиції дипльомована Цлова 12, мешкання 7, I. поверх. (Перша бічна Пекарської). 3133

КУПНО - ПРОДАЖА

ГОДИННИКИ купуйте, направляйте у Розважевського Академічна 2 (Готель Жоржа). З провінції просимо пересилати почтою. 3084 1—3

ЧОТИРНАЦЯТЬДНЕВНА велика зимова продажа ФІРАНОК. кал. бронзів, табл. ток crochet на вагу. Фрайнх. Сикстуська 21. 2979 10-1

КУПНО ГОДИННИКА є справою довір'я. Дешево купите добрий годинник у славній звісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі **ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ**. Львів, Маріяцька площа 5. 3032 7—10

СВЯТОЧНІ дарунки. Наймодніші вовна, шовки, рештки оказійно. Прохаска, пл. Капітульна 3. 3040 5-11

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Панів поручає костюми і плащі вже від 36 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Елгарта. 2976 11-16

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

МЕТКИХ заступників на міста і повіти: **Перемишль, Сокаль, Золочів, Городенка, Чортків, Теребовля, Скалат, Бережани, Копичинці, Радехів і Львівщину — на добру постійну провізію** поручуємо. Зголош. до „Діла“ під „**Постійний зиск**“. 3138 1-3

БОНА здорова, інтелігентна, музикальна, з одною світовою мовою до трьох донечки при родині в більшому місті негайно потрібна. Зголошення з копіями свідоцтв і референціями до Адміністрації „Діла“ під „Опіка“. 3134 1-3

20 ЗОЛ. ДЕННО заробляють заступники і заступниці, при продажі дуже популярного артикулу на рати. Особисті зголошення з 2 фотографіями від 9—11 і 3—6, в неділю 29. листопада у Стрию „Готель Діветль“, у понеділок 30. листопада в Станиславові „Готель Краківський“, у вівторок 1. грудня в Коломиї „Готель Ґранд“, у середу 2. грудня в Бродах „Готель Ґранд“, у четвер 3. грудня в Тернополі „Готель Подольський“. 3132 1—3

РІЖНІ

МАКС ҐЛЯЗЕРМАН, рисівниче заведення, фабрика каучукових стампілій і емалієрня табличок. Львів, вул. Сикстуська 19, телефон 215-03. 2955 1—16

ЗА 1 ЗОЛ. переробляю капелюхи жіночі і мужеські: **Коперника 26**, подвіря. 3103 3-3

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛОТИХ тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 3131 1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.